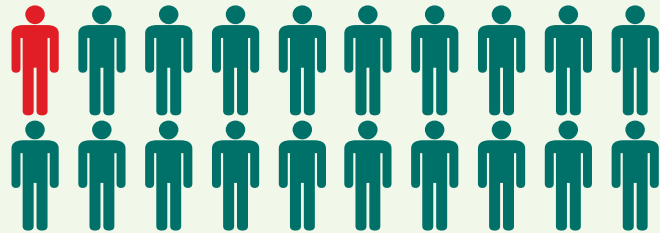

Ndrere ni Mavabzi ya ta Masangu

Ndere ka Vatrhi va migodi lavahatirhaka

Kusuhi ni mun'we ka 20 ya vatrhi va migodi lavahatirhaka, akhanga ava ni ndere vuton'wini bzakwe.

Xivoniso xa 8: Ndrere ka Vatrhi va Migodi Lavahatirhaka – Moçambique 2012

Mavabzi ya ta Masangu ka Vatrhi va Migodi Lavahatirhaka

Kusuhi ni mun'we ka 10 wa vatrhi va migodi lavahatirhaka ave ni xikombiso kumbe abzeliwe lesvaku a ni mavabzi ya ta masangu, ka 12 wa tihweti na kungasilandziwa nkambisiso lowu.

Xivoniso xa 9: Mavabzi ya ta Masangu ka Vatrhi va Migodi Lavahatirhaka – Moçambique 2012

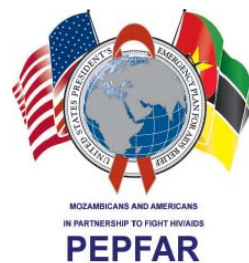

Svitsundzuxo

- Ntsengo-xidzana wa kutlakuka wa lava vanga ni HIV xikarhi ka vatrhi va migodi lavahatirhaka wuhitlarihisa kuva kurimuka vatrhi va migodi loko kuyakiwa makungu ya mintirho ya vudahi aMusambiki ni le Afrika-Dzonga;
- Kulaveka kuyampsisa milongoloko ya mintirho ni mintirho yakona akuva vatrhi va migodi vatrhisisa xitlhangu minkama hinkwayu loko vafamba masangu, ngopfungopfu ni vanghanu va nkamanyana, hambini lava vavahakelaka kufamba na vona masangu.

Hitlangela Associação de Mineiros Moçambicanos (AMIMO), Comissão para a Reinserção dos Trabalhadores das Minas da África do Sul (CRTMAS) ni TEBA, Ltd hi kuhipfuna akululamiseni ni le kuyendleni ka xivutisela.

Xivutisela lexi xiseketeliwe hi timale ta Plano de Emergência do Presidente dos EUA para o Alívio do SIDA (PEPFAR), na yikombisiwa hi Departamento de Saúde e Serviços Humanos ni maCentro de Prevenção e Controle de Doenças dos EUA (CDC), mayelanu ni Acordo de Cooperação U2GPS001468. Mihandzu ni mavonela lawa manga ka phepha leri i ya vatsali; amasindziseki kukombisa mavonela ya CDC.

Mihandzu ya kusungula: Nkambisiso wa Vutomi bza Vatrhi va Migodi

Avatrhi va Musambiki amigodini ya Afrika-Dzonga i ntlawa wa lisima ka milongoloko ya mintirho ya kusivela ni kulandza HIV.

Leyi i mihandzu ya nkambisiso lowuyendliweke Gaxa (Ressano Garcia), kusukela Nyenyenyana (Fevereiro) kuyafika Mujaxihi (Maio) wa 2012, laha kukumekeke 432 wa vatrhi va migodi lavahatirhaka. Ka nkambisiso lowu akukota kukumeka hinkwavu vatrhi va migodi lava avali kusayineni ka svipfumelelanu sva ntirho le Gaxa akuva vayatrha ka mugodi wokarhi, lava se avatrhe lemberin'we kumbe kutlula le Afrika-Dzonga.

HIV ka Vatirhi va Migodi Lavahatirhaka

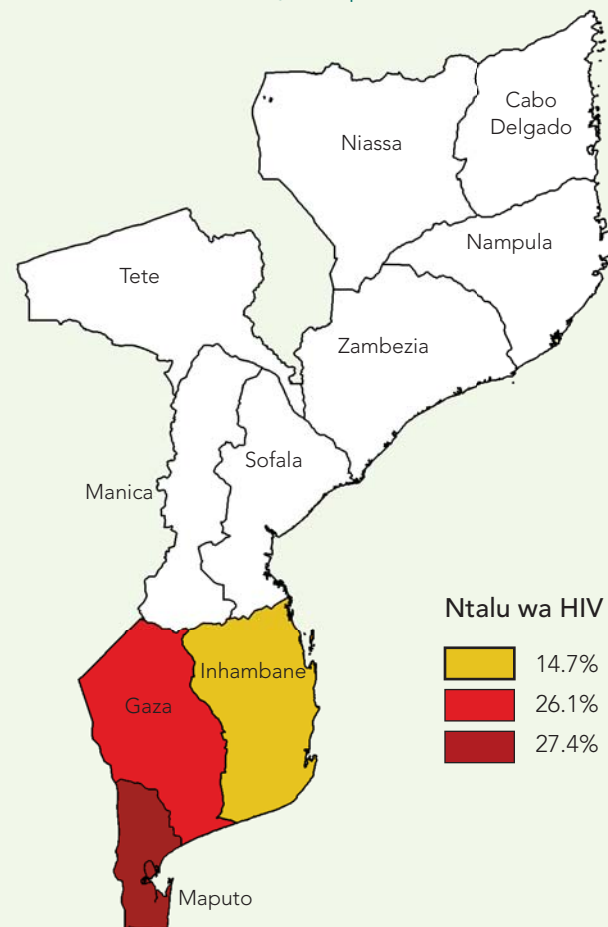
Kusuhi ni mun'we ka 5 wa vatirhi va migodi lavahatirhaka a ni HIV (22.3%).

Xivoniso xa 1: HIV ka Vatirhi va Migodi Lavahatirhaka - Moçambique 2012

Vatirhi va migodi lavahatirhaka va svifundzankulu sva Gaza na Maputsu va le ka khombo ra kuva ni HIV kutlula va xifundzankulu xa Nyembana.

Xivoniso xa 2: HIV ka Vatirhi va Migodi Lavahatirhaka, hi xifundzankulu ni xifundzankulu - Moçambique, 2012

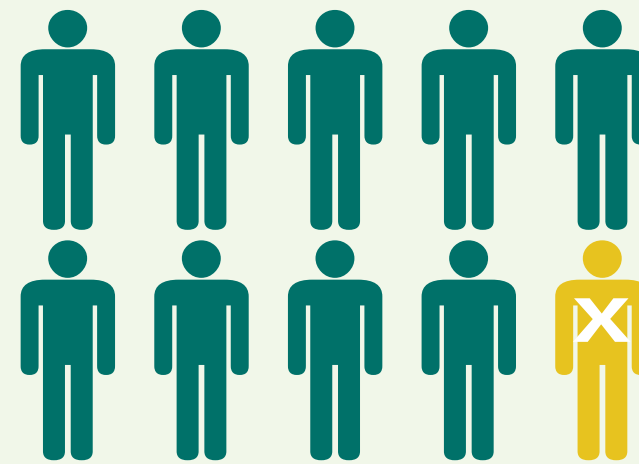

Vatirhi va migodi lavahatirhaka, va tanga ya 31 kuyafika 41 wa malembe va le ka khombo ra kuva ni HIV kutlula vatirhi va migodi va 30 wa malembe kumbe kuya hanshi.

Xikambelo xa HIV ka Vatirhi va Migodi Lavahatirhaka

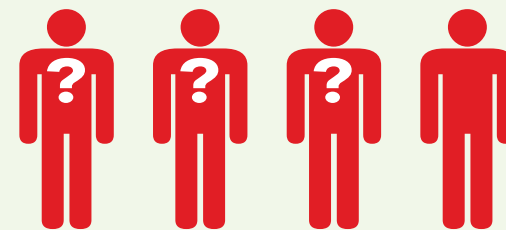
Kusuhi ni 9 ka 10 wa vatirhi va migodi lavahatirhaka vakhanga vayendla kan'we xikambelo xa HIV ka vutomi bza vona.

Xivoniso xa 3: Xiikambelo xa HIV na kungasiyendliwa nkambisiso ka vatirhi va migodi lavahatirhaka - Moçambique 2012

Kusuhi ni 3 ka 4 wa vatirhi va migodi lavahatirhaka, lavanga ni HIV avasvitivi lesvaku va na rona.

Xivoniso xa 4: Vatirhi va Migodi Lavahatirhaka, lavangasvitiviki lesvaku va ni HIV - Moçambique 2012

Makhombo ya kukuma HIV

Vatirhi va Migodi Lavahatirhaka, ni ntlu wa vanghanu va ta masangu

Kusuhi ni mun'we ka 5 wa vatirhi va migodi lavahatirhaka vafambelane masangu ni 3 wa vavasati kumbe kutlula, ka 12 wa tihweti na kungasilandziwa nkambisiso lowu.

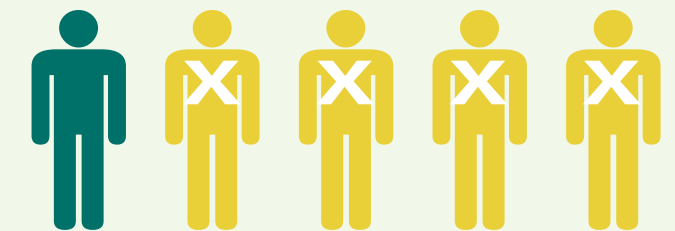
Xivoniso xa 5: Vatirhi va Migodi Lavahatirhaka, ni 3 wa vanghanu va ta masangu kumbe kutlula - Moçambique 2012

Vatirhi va Migodi Lavahatirhaka, ni kutirhisiwa ka xitlhangu

I mun'we ntsena ka 5 wa vatirhi va migodi lavahatirhaka angatirhisa xitlhangu ka khambi ra vugamu leri afambeke masangu ni munghanu wa yena wa xihena kumbe ni nsati wa yena.

Xivoniso xa 6: Kutirhisiwa ka Xitlhangu hi Vatirhi va Migodi Lavahatirhaka, ni Vanghanu va Vona va ta Masangu kumbe ni Vasati va Vona - Moçambique 2012

I vanharhu ntsena ka 5 wa vatirhi va migodi lavahatirhaka, vangatirhisa xitlhangu ka khambi ra vugamu leri vangafamba masangu ni vanghanu va nkamanyana kumbe ni lava vangavanyika male kufamba na vona masangu.

Xivoniso xa 7: Kutirhisiwa xa xitlhangu hi vatirhi va migodi lavahatirhaka, ni vanghanu va vona va ta masangu va nkamanyana kumbe ni va kuhakeliwa - Moçambique 2012

